OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain 2 §:n ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta (HE 101/2025 vp)

10.10.2025
Hallintovaliokunta, Eduskunta
Hallitusneuvos Hanna Kiiskinen

Esityksen tavoite

Esityksen tavoitteena on osana kevään 2025 julkisen talouden suunnitelmassa päätettyä sopeutustoimien kokonaisuutta **vahvistaa Suomen talouskasvun edellytyksiä**.

Keskeiset ehdotukset

- **Evankelis-luterilaisen kirkon** yhteiskunnallisten tehtävien (hautaustoimi, väestökirjanpito sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito) valtion rahoituksen leikkaus **9,8 miljoonalla eurolla** vuosina 2026 ja 2027.
- **Ortodoksisen kirkon** valtionavustuksen leikkaus **200 000 eurolla** vuosina 2026 ja 2027.

Ehdotettujen leikkausten tausta

- Kevään 2024 kehysriihessä tehtyjen päätösten (mm. ansiotulovähennyksen poisto) arvioitiin **kasvattavan** kirkollisverotuottoja vuodesta 2025 alkaen noin **46 miljoonalla eurolla**.
    - Valtionrahoituksen ja -avustuksen lähtötasoa leikattiin vuoden 2025 alusta pysyvästi:
        - Suomen evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien valtion rahoituksen leikkaus 19,6 miljoonalla eurolla (-> 105 030 000 euroa)
        - Ortodoksisen kirkon valtionavustuksen leikkaus 400 000 eurolla (-> 2 382 000 euroa)

LEIKKAUSTEN OSUUS KIRKOLLISVEROTUOTON ARVIOIDUSTA KASVUSTA (46 M€)

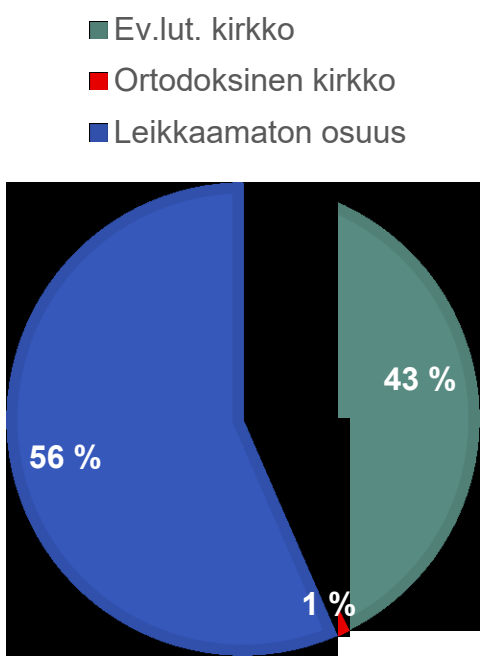

Hallituksen esityksen myötä v. 2024 arvioidusta kirkollisverotuoton kasvusta (46 M€) palautuisi valtiolle 44 %:n sijaan 65 %

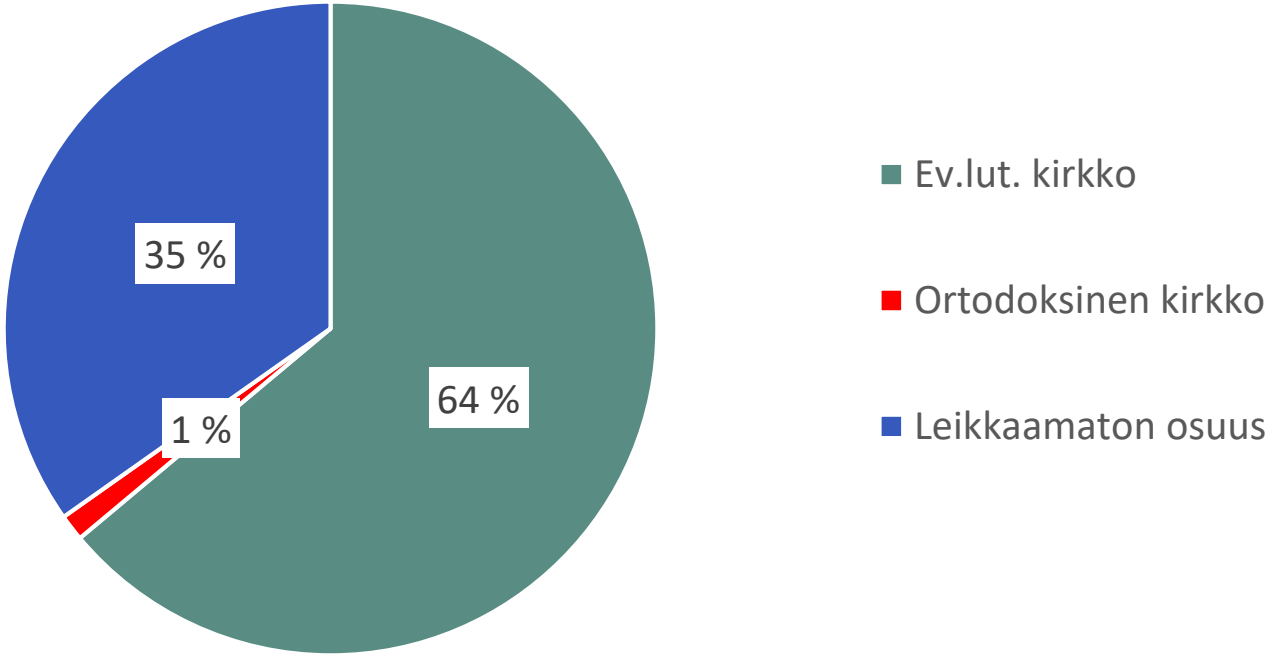

Evankelis-luterilainen kirkko: kirkollisverotuotto ja hautausten määrä

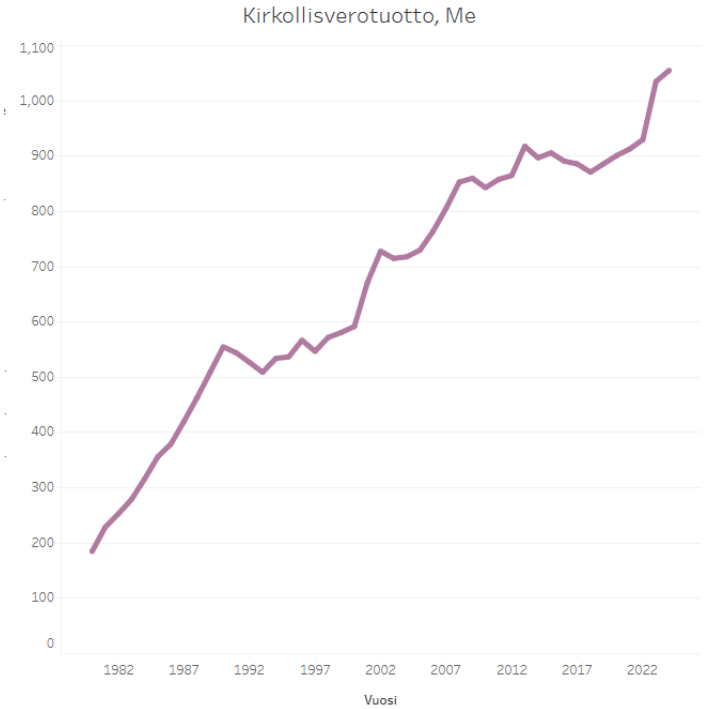

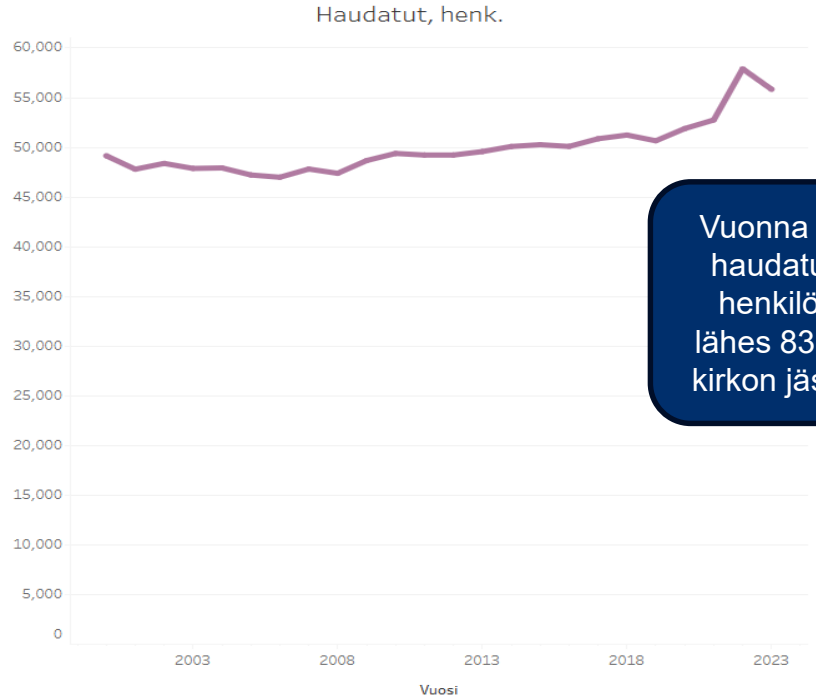

Vuonna 2024 haudatuista henkilöistä lähes 83 % oli kirkon jäseniä.

HaVM 22/2024 vp: Evankelis-luterilaisen kirkon valtion rahoitus & yhdenvertaisuus

- Esityksellä ei ole vaikutuksia evankelis-luterilaisen kirkon jäsenten ja kirkkoon kuulumattomien jäsenten yhdenvertaisuuteen, jos seurakunnat ja seurakuntayhtymät päätyvät korottamaan esityksen johdosta hautaustoimen palveluista perittäviä **maksuja**.
- Tilanne voi muodostua oikeudenmukaisuuden kannalta erilaiseksi, jos hautaustoimen kustannusten kattamiseen käytetään **kirkollisverojen tuottoa**. Tällöin on kuitenkin merkitystä sillä, kuinka suuri osuus haudattavista oli kirkon jäseniä (jos 87 % = kirkollisverotuottojen käyttö katsottiin mahdolliseksi).
- Huomioitava, että hautaustoimi ei ole kirkolle vain yhteiskunnallinen tehtävä – siihen sisältyy myös **uskonnonharjoittamiseen liittyviä elementtejä**.

Keskeiset perustelut

- **Tarve**: Valtiontalouden tilanne edellyttää toimenpiteitä.
- **Evankelis-luterilainen kirkko** päättää itse yhteiskunnallisten tehtäviensä hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin saamansa valtion rahoituksen käyttämisestä ja tavasta, jolla se kattaa loput kustannukset (maksut/kirkollisvero). Ottaen huomioon, että lähes 83 % vuonna 2024 haudatuista vainajista kuului vielä ko. kirkkoon, kasvaneen kirkollisverotuoton käyttö hautaustoimen kustannusten kattamiseen ei muodostu kirkon jäseniä syrjiväksi.
- **Ortodoksisen kirkon** valtionavustus on leikkauksen jälkeenkin selvästi suurempi kuin minkään muun uskonnollisen yhdyskunnan saama valtionavustus. Leikkaus ei siten muodostu syrjiväksi.

Ehdotettu voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2026.

Seuranta

Hallitus on sitoutunut seuraamaan 1.1.2025 voimaan tulleiden ansiotulovähennyksen poiston ja työttömyysvakuutusmaksun alenemisen vaikutusta kirkollisverotuoton määrään. Tarkastelu tehdään vuoden 2025 verotusta koskevien tietojen pohjalta vuonna 2026 ja huomioidaan tämän jälkeen valmisteltavissa talousarvioesityksissä.

Lisäksi hallitus laatii selvityksen valtion rahoituksen suhteesta evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisista tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin sekä ortodoksiselle kirkolle myönnettävän valtionavustuksen suhteesta ortodoksisen kirkon toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin. Selvitys tehdään opetus- ja kulttuuriministeriön ja valtiovarainministeriön yhteistyönä, ja selvityksessä kuullaan evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkon edustajia. Selvityksen laatiminen on tarkoitus aloittaa syksyllä 2025.